

"Adabiy meros" jurnalining yangi soni bilan tanishing

The image shows the front cover of the journal 'ADABIY MEROS'. The cover is divided into two main sections. The left section features a large circular map with various geographical and historical markings, overlaid with some text in a script. The right section has a dark blue background with white text. At the top right, it says 'ISSN 2181-2500'. Below that is the journal title 'ADABIY MEROS' in large letters, with a small emblem to its left. Underneath the title, it says '2023-YIL 2-SON (8) / ILMUY JURNAL'. On the far right edge of the cover, there is vertical text that reads '80 yillarda' and 'O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI'. The central part of the cover contains a portrait of a man in historical attire. The overall design is academic and historical in nature.

"ADABIY MEROS"
ILMIY JURNALI
2023-yil, № 2 (8)

USHBU SONDA:

MANBASHUNOSLIK VA MATNSHUNOSLIK

Nuriddinov Sh. Komil Korazmiy devonining janriy tarkibi to'g'risida.....	4
Namozova Z. "Devoni Fony" Hamid Sulaymon talqinida.....	12

JADID ADABIYOTI

Abdrashidov Z. Turkiston jadidlarining siyosiy qarashlari haqida.....	17
Egamqulova N. Abdurauf Muzaffarzodanining ma'rifiy-axloqiy qarashlari xususida.....	28

OLTIN BESHIK

Mamatqulov M. Sayyodiyning "Tohir va Zuhro" dostonida pari obrazni talqini.....	34
Abduraxmonova M. Ramz tasnifi xususida.....	38

TANQID VA TAHЛИL

Sulaymonov M. Hofiz Xorazmiy lirkasida kitobat san'ati.....	44
Karamova Sh. Erkin Vohidovning aruzdagagi mahorati.....	48
Erkinova N. Eshqobil Shukurning so'z qo'llash uslubi.....	52
Toshpulatov A. Turkiy xalqlar adabiyotida "Tarixi anbiyo va hukamo" asarining o'rni.....	58
Rohataliyev A. Zahiriddim Muhammad Bobur she'riyatining Erkin Vohidov ijodiga ta'siri.....	63
Muxtorov M. "Xazoyin-ul-maoni"da musiqa ilmiga old so'z va istilohlar.....	70
Hoshimova N. Ijdor mahorati va badiyi talqin.....	82

MANBALAR XAZINASIDAN

Shokirova H. Navoiy "Xamsa"sining bir nodir qo'lyozmasi tafsifi.....	86
--	----

FANIMIZ DARG'ALARI

To'xlyev B. "Munsha" ilo muloqotning mushohadaga mukofoti.....	88
Sodiqov Q. Olim umrining mazmuni.....	92
Kalandarova D. Karl Rayxl – is a researcher of uzbek folklore.....	95
Karl Rayxl. Bibliografiya.....	100

2 2023-yil, 2-son (8) Adabiy meros. Ilmiy jurnal

O'zbek matbuotida o'z o'rni va nufuzi ega ilmiy nashr – "Adabiy meros" ilmiy jurnalining navbatdagi (2023-yil, № 2) soni chop etildi. Jurnalning ushbu sonida o'zbek ilm-fanining rivojida mislsiz xizmatga ega yirik ilmiy tuzilma – O'zbekiston Fanlar akademiyasining 80 yilligiga alohida urg'u berilgan. O'zbekistonda ilm-fan rivoji, undagi an'analarning saqlanishi, ustoz-shogird munosabatlari, shuning bilan birgalikda, zamonaviy fan-texnologiya yutuqlari bilan birga yashab kelayotgan Fanlar akademiyasining millat hayotida o'rni cheksiz. O'zbekiston Fanlar Akademiyasi 80 yildan buyon mamlakatning oliy ilmiy tashkiloti hisoblanadi. Akademiklar va uning xorijiy a'zolarini hamda o'z tasarrufidagi ilmiy muassasalar ilmiy

xodimlari va mutaxassislarini birlashtiradi va ular ilmiy o'sishiga xizmat qiladi. Asosiy vazifasi bo'lgan fan va texnika sohasidagi davlat siyosatining amalga oshirilishini ta'minlash, davlat va jamiyat taraqqiyotini ta'minlovchi istiqbolli yo'naliishlar bo'yicha fundamental ilmiy tekshirish va ilg'or texnologiyalarni rivojlantirish strategiyasini belgilash, tabiiy, texnikaviy, tibbiy, ijtimoiygumanitar fanlar sohasida jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy, ilmiytexnikaviy va ma'naviy-ma'rifiy rivojiga ko'maklashuvchi fundamental tadqiqotlar olib borishdan iborat bo'lib, bugungi kunda uning jon kuyar xodimlari buni muvaffaqiyatli uddalab kelmoqda.

Jurnalning mazkur sonida ham matnshunoslik va adabiy manbashunoslikka oid ko'plab ahamiyatli maqolalar chop qilingan. "Manbashunoslik va matnshunoslik" ruknida filologiya fanlari doktori Shohobiddin Nuriddinovning "Komil Xorazmiy devonining janriy tarkibi to'g'risida" maqolasi chop etilgan bo'lib, unda Komil Xorazmiy devonining matniy-qiyosiy tadqiqiga oida fikrlar bilan tanish mumkin. O'zbek adabiyotining yirik vakili Komil Xorazmiy devonining janriy tarkibi tadqiqiga bag'ishlangan fikrlar ilmiy jamoatchilikni be'etibor qoldirmaydi. Maqolada shoir devonining mamlakatimiz va xorijagi fondlarda saqlanayotgan qo'lyozma va toshbosma manbalari o'zaro qiyosiy tahlil qilingani ahamiyatga molik. Devondan o'r'in olgan lirik asarlarning janrlar bo'yicha tasnifi keltirilib, ularning soniga aniqlik kiritilgan. Devon nuxxalarini qiyoslash jarayonida ularda uchraydigan ayrim matniy tafovutlar tadqiq qilingan.

Shuningdek ushbu ruknda Zilola Namozovaning "Devoni Fony" Hamid Sulaymon talqinida" maqolasida atoqli matnshunos olim Hamid Sulaymonning "Devoni Fony" ustida olib borgan tadqiqotlari haqida so'z boradi. Zero, Navoiyning forsiy lirikasi haqida dastlabki tadqiq Sadriddin Ayniy tomonidan e'lon qilingan bo'lsa-da, uni to'la manba sifatida o'rganish 1965-yildan keyin amalga oshgan. Forsiy devonning manbalari, tarkibi haqida fikr yuritila boshlangan.

"Jadid adabiyoti" ruknida Anqara Hoji Bayram Veli universiteti professori(Turkiya), filologiya fanlari doktori Zaynabidin Abdirashidovning "Turkiston jadidlarining siyosiy qarashlari haqida" maqolasi chop etildi, unda Turkiston jadidlarining umumiy vatan uchun haqli geografiya yaratishga bo'lgan intilishlari birlamchi manbalar asosida tahlil qilingan va o'rganilgan. "Ushbu maqolaning maqsadi Turkiston jadidchiligi shakllanishi va taraqqiyoti davomida jadidlarning o'zları yashab turgan mintaqaga tarixiy, madaniy va siyosiy nuqtai nazardan qarashlari, tushunchalarini tahlil qilish" – deya ta'kidlaydi muallif.

Yana shu ruknda filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori Nodira Egamqulovaning "Abdurauf Muzaffarzodaning ma'rifiy-axloqiy qarashlari xususida" maqolasi chop qilindi. Unda tatar ziyolisi Abdurauf Muzaffarzodaning "Sadoyi Turkiston" muharirri sifatidagi faoliyati, publisistikasida aks etgan milliy til, millat, din masalasiga doir qarashlari tahlil qilingan.

Jurnalning mazkur sonida Dilfuza Kalandarovaning "Karl Reichl – is a researcher of uzbek folklore" maqolasi hamda Karl Rayxning turkiy xalqlar og'zaki ijodi bo'yicha chop ettirgan ilmiy ishlari ro'yxati berilgani alohida ahamiyatga egadir. Maqolada Karl Reyxl tadqiqotlarida o'zbek folklori va uning yo'naliishlari haqida so'z boradi. Olimning ingliz va nemis tillaridagi asarlari, muallifning taniqli turkshunos olim sifatidagi faoliyati, o'zbek xalq og'zaki ijodidan tarjimalari, tadqiqotlarining mazmuni, tuzilishi, turkiy xalqlar og'zaki ijodi namunalari o'rtasidagi o'xhashlik va farqlarning qiyosiy tahlilillari haqidagi ma'lumotlar tafsiflanadi. Juhon folklorida o'zbek folkloriga qiyosiy yondashuv asoslari va usullari Karl Rayxning ingliz tiliga tarjimasi va tadqiqotlari misolida belgilab berilgan.

Bundan tashqari jurnalda bir-biridan qiziqarli va muhim ahamiyatga ega bo'lgan M. Mamatqulovning "Sayyodiyning "Tohir va Zuhro" dostonida pari obrazi talqini", M. Abduraxmonovaning "Ramz tasnifi xususida", Sh. Karamovaning "Erkin Vohidovning aruzdag'i mahorati", N. Erkinovaning "Eshqobil Shukurning so'z qo'llash uslubi", A. Toshpulatovning "Turkiy xalqlar adabiyotida "Tarixi anbiyo va hukamo" asarining o'rni", A. Rohataliyevning "Zahiriddin Muhammad Bobur she'riyatining Erkin Vohidov ijodiga ta'siri", M. Muxtorovning "Xazoyin-ul-maoniy"da musiqa ilmiga oid so'z va istilohlar", B. To'xliyevning

"Munshaot" ila muloqotning mushohadaga mukofoti", H. Shokirovaning "Navoiy "Xamsa"sining bir nodir qo'lyozmasi tavsifi", D. Kalandarovaning "Karl Reichl - is a researcher of uzbek folklore", M. Sulaymonovning "Hofiz Xorazmiy lirkasida kitobat san'ati", N. Hoshimovaning "Ijodkor mahorati va badiiy talqin", Q. Sodiqovning "Olim umrining mazmuni" kabi maqolar o'rinni organ. O'ylaymizki jurnalning mazkur soni ham sizga ma'qul keladi.